

– Türkiye – Avrupa Birliği İlişkilerinin Hukuki
Meseleleri –
3. Ders:
Ortaklık Hukukunun Maddi Boyutu: Malların
Serbest Dolaşımı

PROF. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Türkiye – AB İlişkileri: Gümrük Birliği

Ön Tespit

Tarihsel Gelişim

Gümrük Birliğinin Kapsamı

Gümrük Birliği Yükümlülükleri

Danışma ve Karar Alma Usulleri

Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

Güncel Gelişmeler

Ön Tespit: Farklı Bütünleşme Aşamaları ve Gümrük Birliği

Serbest Ticaret Alanı

Taraf devletler arasında malların serbest dolaşımının sağlanması
(Üçüncü ülkeler ile kurulan ticari ilişkilerde özerklik)

Gümrük Birliği

Serbest Ticaret Alanı + Üçüncü ülkelere yönelik ortak dış ticaret politikası

Ortak Pazar

Gümrük Birliği + Kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı

Parasal Birlik

Ortak Pazar + Tek para birimi

Ekonomik Birlik

Parasal Birlik + Ortak ekonomi politikaları

Siyasi Birlik

Ekonomik Birlik + Ortak iç ve dış politikalar

3

Tarihsel Gelişim

Hukuki Dayanaklar

- Ankara Anlaşması (1963-1964)
- Katma Protokol (1970-1973)
- 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK) (1995)

Ana hatlarıyla 3 konu takvime bağlanmıştır:

- Taraflar arasındaki *gümrük vergilerinin* kaldırılması
- Taraflar arasındaki *miktar kısıtlamalarının* kaldırılması
- Türkiye'nin AB'nin *ortak gümrük tarifesine* uyumu

4

AB'nin Takvimi

Gümrük vergileri

- AB, **1 Ocak 1971** ile birlikte Türkiye çıkışlı ithalata yönelik gümrük vergilerini kaldırmıştır.

Miktar kısıtlamaları

- AB, **1 Ocak 1973** ile birlikte Türkiye çıkışlı ithalata yönelik miktar kısıtlamalarını kaldırmıştır.

Türkiye'nin Takvimi: Ön Not

Türkiye'nin takvimi ile ilgili olarak

- Türkiye'nin AB'ye yönelik *gümrük vergilerini* kaldırması
- ve
- Türkiye'nin AB'nin *ortak gümrük tarifesine* uyumu
 - ya 12 yıl & ya 22 yıl içinde gerçekleşecektir.
 - (Buna ilişkin «mal listeleri» oluşturulmuştur.)
- Türkiye'nin AB'ye yönelik *miktar kısıtlamalarını* kaldırması
 - 22 yıl içinde gerçekleşecektir.

Türkiye'nin Takvimi: Gümrük Vergileri / «12 yıllık» liste

Yıllar	İndirim (%)	Uygulanacak Fiili Vergi (%)
1.1.1973	10	90
1.1.1976	10	80
1.1.1978	10	70
1.1.1979	10	60
1.1.1980	10	50
1.1.1981	10	40
1.1.1982	10	30
1.1.1983	10	20
1.1.1984	10	10
1.1.1985	10	-0-

7

Türkiye'nin Takvimi: Gümrük Vergileri / «22 yıllık» liste

Yıllar	İndirim (%)	Uygulanacak Fiili Vergi (%)
1.1.1973	5	95
1.1.1976	5	90
1.1.1979	5	85
1.1.1983	5	80
1.1.1985	10	70
1.1.1986	10	60
1.1.1988	10	50
1.1.1990	10	40
1.1.1991	10	30
1.1.1993	10	20
1.1.1994	10	10
1.1.1995	10	-0-

8

Türkiye'nin Takvimi: Gümrük Vergileri / «12 yıllık» liste / Gerçekte Olan

Yıllar	İndirim (%)	Uygulanacak Fiili Vergi (%)
1.1.1973	10	90
1.1.1976	10	80
1.1.1978-85	E	E
1.1.1986-87	---	---
1.1.1988	10	70
1.1.1989	10	60
1.1.1990	10	50
1.1.1991	10	40
1.1.1992	10	30
1.1.1993	10	20
1.1.1994	10	10
1.1.1995	5	5
1.1.1996	5	-0-

Türkiye'nin Takvimi: Gümrük Vergileri / «22 yıllık» liste / Gerçekte Olan

Yıllar	İndirim (%)	Uygulanacak Fiili Vergi (%)
1.1.1973	5	95
1.1.1976	5	90
1.1.1979-87	E	E
1.1.1988	10	80
1.1.1989	10	70
1.1.1990	10	60
1.1.1991	10	50
1.1.1992	10	40
1.1.1993	10	30
1.1.1994	10	20
1.1.1995	10	10
1.1.1996	10	-0-

Türkiye'nin Takvimi: Miktar Kısıtlamaları

Türkiye'nin yükümlülükleri: Miktar kısıtlamaları

İthalatı libere (serbest) mallar

- Hâlihazırda kota uygulamasına tâbi olmayanlar

İthalatı libere (serbest) olmayan mallar

- Hâlihazırda kota uygulamasına tâbi olanlar

11

Türkiye'nin Takvimi: Miktar Kısıtlamaları / İthalatı Libere (Serbest) Mallar

Yıllar	Konsolidasyon (%)
1.1.1973	35
1.1.1976	40
1.1.1981	45
1.1.1986	60
1.1.1991	80

Konsolidasyon: Bir mal ile ilgili «referans değer» üzerinden kota konulamayacak oranı temsil eder.

12

Türkiye'nin Takvimi: Miktar Kısıtlamaları / İthalatı Libere (Serbest) Olmayan Mallar

Yıllar	Arttırım (%)
1.1.1976	10
1.1.1978	10
1.1.1980	10
1.1.1982	10
1.1.1984	10
1.1.1986	20
1.1.1988	20
1.1.1990	20
1.1.1992	20
1.1.1994	20
1.1.1995	Kotalar kalkar!

13

Türkiye'nin Takvimi: Miktar Kısıtlamaları / Gerçekte Olan

Türkiye'nin yükümlülükleri: Miktar kısıtlamaları

- Türkiye, 1981 ve 1983 ithalat rejimleri ile kota sistemini kaldırmıştır.

14

Türkiye'nin Takvimi: Ortak Gümrük Tarifesine Uyum / «12 yıllık» liste

Yıllar	Uyum (%)	TGT – OGT Farkı (%)
1.1.1977	20	40
1.1.1980	20	30
1.1.1982	20	20
1.1.1985	40	-0-

TGT: Türk Gümrük Tarifesi
OGT: (AB'nin) Ortak
Gümrük Tarifesi

15

Türkiye'nin Takvimi : Ortak Gümrük Tarifesine Uyum / «22 yıllık» liste

Yıllar	Uyum (%)	TGT – OGT Farkı (%)
1.1.1983	20	40
1.1.1986	30	25
1.1.1991	20	15
1.1.1995	30	-0-

TGT: Türk Gümrük Tarifesi
OGT: (AB'nin) Ortak
Gümrük Tarifesi

16

Türkiye'nin Takvimi: Ortak Gümrük Tarifesine Uyum / «12 yıllık» liste / Gerçekte Olan

Yıllar	Uyum (%)	TGT – OGT Farkı (%)
1.1.1977-1985	E	E
1.1.1990	20	40
1.1.1992	20	30
1.1.1993	20	20
1.1.1994	20	10
1.1.1995	10	5
1.1.1996	10	-0-

TGT: Türk Gümrük Tarifesi
OGT: (AB'nin) Ortak
Gümrük Tarifesi

17

Türkiye'nin Takvimi : Ortak Gümrük Tarifesine Uyum / «22 yıllık» liste / Gerçekte Olan

Yıllar	Uyum (%)	TGT – OGT Farkı (%)
1.1.1983-88	E	E
1.1.1989	20	40
1.1.1992	20	30
1.1.1993	10	25
1.1.1994	20	15
1.1.1995	15	7,5
1.1.1996	15	-0-

+ Hassas ürünler (ör: otomobil, mobilya)
bakımından OGT ile uyum, 1.1.2001'de
gerçekleştirilmiştir.

TGT: Türk Gümrük Tarifesi
OGT: (AB'nin) Ortak
Gümrük Tarifesi

18

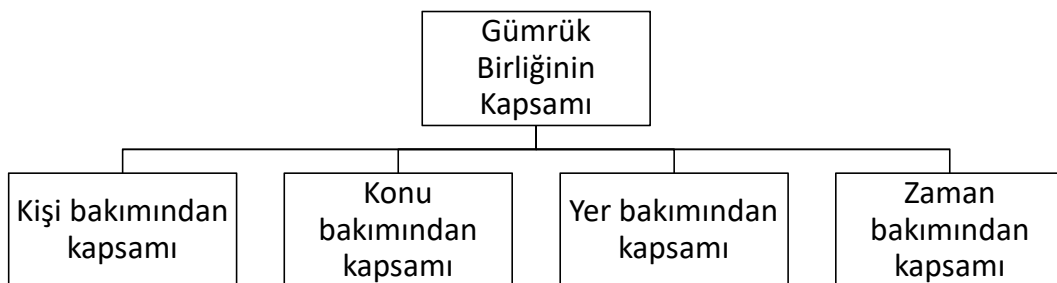
Tarihsel Gelişim

1 Ocak 1996

- AB ile Türkiye arasındaki «gümrük birliği» tamamlanır.

19

Gümrük Birliğinin Kapsamı

20

Gümrük Birliği: Kişi Bakımından Kapsam

Gümrük birliğinden «kim» yararlanır?

- (Alakalı oldukça) Herkes!

21

Gümrük Birliği: Konu Bakımından Kapsam

Gümrük birliği «neyi» içerir?

- Mallar
 - Parasal olarak değer biçilebilen ve ticari işlemlere konu olan ürünler

Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliği, mallar yönünden

- Tarım ürünlerini içermez!
- İşlenmiş tarım ürünlerini (işlendikleri ölçüde) içerir.
- Diğer ürünleri içerir.

22

Gümrük Birliği: Konu Bakımından Kapsam

Hangi mallar, gümrük birliğinin kapsamı içinde kalır?

Taraf devlette üretilen ürünler

Serbest dolaşımda bulunan
üçüncü ülke çıkışlı ürünler

- Bir taraf devlette ithalat işlemleri tamamlanmış
- ödenmesi gereken gümrük vergileri ile eş etkili vergileri tahsil edilmiş
- bu vergilerin tam veya kısmi iadesinden yararlanmamış olan
- üçüncü ülke çıkışlı ürünler

23

Gümrük Birliği: Yer Yönünden Kapsam

*BK 31 Ocak 2021 tarihinden bu yana AB üyesi olmamakla birlikte AB hukuku 31 Aralık 2020 tarihine kadar BK'de uygulanmıştır.

TR Gümrük Bölgesi + AB Gümrük Bölgesi

24

Gümrük Birliği: Zaman Bakımından Kapsam

Gümrük birliği, 1 Ocak 1996'dan itibaren işlemeye başlamıştır.

25

Gümrük Birliği Yükümlülükleri

Karşılıklı Olan (*Simetrik*) Yükümlülükler

- Gümrük vergisi ve eş etkili vergi yasağı
- Ayrımcı veya koruyucu iç vergi yasağı
- Miktar kısıtlaması ve eş etkili tedbir yasağı

Sadece Türkiye Üstünde Olan (*Asimetrik*) Yükümlülükler

- Türkiye'nin AB'nin ortak dış ticaret politikasına uyumu
- Türkiye'nin AB'nin alakalı mevzuatına uyumu

26

Gümrük Birliği Yükümlülükleri / Karşılıklı Olan Yükümlülükler: Malların Serbest Dolaşımının Alt Unsurları

Gümrük vergisi ve eş etkili vergi yasağı

Ayrımcı veya koruyucu iç vergi yasağı

Miktar kısıtlaması ve eş etkili tedbir yasağı

27

Gümrük Vergisi ve Eş Etkili Vergi Yasağı

1/95 OKK md. 4 ve 1/95 OKK md. 66

Gümrük vergisi

Gümrük vergisine eş etkili vergi

(Ulusal) bir sınır geçmesi nedeniyle,

yerli ya da yabancı mallara tek taraflı olarak yüklenen

dar anlamda gümrük vergisi olmayan

her türlü parasal yük

28

Gümrük Vergisi ve Eş Etkili Vergi Yasası

Istanbul Lojistik Davası (2017)

- Macaristan hukuku uyarınca AB üyesi olmayan ülkelerde tescilli ağır yük taşıtları için, Macaristan'dan her transit geçişte, «motorlu taşıtlar vergisi» ödenir.
- 30 Mart 2015 tarihli denetimde İstanbul Lojistik'in işlettiği, Türkiye'de tescilli olan ve Türkiye'den Almanya'ya tekstil ürünü taşıyan bir ağır yük taşıtının motorlu taşıt vergisinin ödenmediği görülmüştür.
- 31 Mart 2015 tarihli idari karar uyarınca ilgili transit lisansı geçersizdir ve İstanbul Lojistik toplam HUF 660.000 (~ EUR 2.200) ödeme yapmalıdır.
- *Istanbul Lojistik* şirketine göre motorlu taşıt vergisi, Türkiye – AB gümrük birliğine -gümrük vergisi ve eş etkili vergi yasasına- aykırıdır.

29

Gümrük Vergisi ve Eş Etkili Vergi Yasası

ABAD'a göre

- (i) 1/95 OKK md. 66'dan hareketle 1/95 OKK md. 4, ABİHA md. 30 ile ilgili ABAD içtihat hukukuna uyumlu biçimde yorumlanmalıdır.
- (ii) Gümrük vergisine eş etkili vergi, bir *sınırı geçmesi* nedeniyle mallara *tek taraflı* olarak yüklenen ve dar anlamda gümrük vergisi olmayan *her türlü parasal yük* anlamına gelir.
- (iii) İhtilafli motorlu taşıtlar vergisi, gümrük vergisine eş etkili vergi oluşturur ve yasaktır.

30

Ayrımcı veya Koruyucu İç Vergi Yasası

1/95 OKK md. 50(1) ve 1/95 OKK md. 66

Benzer ürünler*

- Köken temelinde doğrudan ayrımcı vergilendirme varsa ayrımcı unsur kaldırılır.
- Köken temelinde dolaylı ayrımcı vergilendirme varsa ayrımcı unsur kaldırılır.
 - *İkame edilebilirlik

Diğer ürünler**

- Koruyucu iç vergilendirme varsa koruyucu unsur kaldırılır.
- **Çapraz talep esnekliği

31

Ayrımcı veya Koruyucu İç Vergi Yasası

Komisyon v İtalya Davası (1985-1987) (KIYASEN)

(tarım ürünlerinin de gümrük birliğine dâhil olduğu varsayımı altında)

- İtalya, muz üstüne –fiyatının yarısına denk düşen– bir vergi koymuş olsun.
- İtalya; elma, armut, şeftali, erik ve portakal gibi diğer meyveleri herhangi bir vergiye tâbi tutmamış olsun.
- Not 1: İtalya, çok az muz üretimi yapmakta ve muzlar Türkiye'den ithal edilmekte olsun.
- Not 2: İtalya; elma, armut, şeftali, erik ve portakal gibi meyveler yönünden ise başlıca üreticilerden olsun.
- Burada, ayrımcı veya koruyucu iç vergi söz konusu olacak mıdır?

32

Diğer Ürün / Koruyuculuk Yasası

ABAD'a göre (KIYASEN):

- Muz ile diğer meyveler «benzer ürün» değildir.
 - Benzer karakteristikleri (özellikleri) yönünden
 - Duyusal özellikleri ve su içerikleri farklılık taşır.
- Tüketicinin bakış açısına göre benzer ihtiyaçları karşılamak yönünden
 - Yüksek enerji içerikli vs. (bol) sulu...

33

Diğer Ürün / Koruyuculuk Yasası

ABAD'a göre (KIYASEN):

- «Diğer ürün» yönünden
 - Muz ile diğer meyveler «diğer ürün» sayılır, çünkü muzlar, meyve tüketicileri yönünden bir alternatif oluşturur.
- «Koruyuculuk» yönünden
 - İtalya, kendi üretimi meyvelere vergi koymazken (çoğu ithal) muzlara – hemen hemen fiyatının yarısı kadar– vergi koyarak koruyuculuk yapmaktadır.
- Sonuç: İtalyan vergi sistemi 1/95 sayılı OKK md. 50(1)'e aykırı olacak, koruyucu etki kaldırılacaktır.

34

Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbir Yasağı

1/95 OKK md. 5 ve 6 ve 1/95 OKK md. 66

Miktar kısıtlaması

- duruma göre ithalatın, ihracatın ya da transit malların tamamen veya kısmen sınırlandırılmasına yol açan önlemler

Miktar kısıtlamasına eş etkili tedbir

- [Gümrük birliği içi] ticareti doğrudan ya da dolaylı, fiilen ya da potansiyel olarak güçleştirmeye elverişli olan tüm ticari kurallar

35

Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbir Yasağı

Miktar kısıtlaması ve doğrudan ayrımcı türdeki bir miktar kısıtlamasına eş etkili tedbir,

- orantılılık ilkesine uygun olmak kaydıyla,
- yalnızca 1/95 OKK md. 7'deki sebepler* ile haklı gösterilebilir.
 - *genel ahlak, kamu düzeni, kamu güvenliği, insanların, hayvanların ve bitkilerin hayat ve sağlıklarının korunması, sanatsal, tarihsel ve arkeolojik değere sahip ulusal varlıkların korunması, sınai ve ticari mülkiyetin korunması

36

Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbir Yasası

Doğrudan ayrımcı olmayan türdeki bir miktar kısıtlamasına eş etkili tedbir

- orantılılık ilkesine uygun olmak kaydıyla,
- hem 1/95 OKK md. 7'deki sebepler hem de diğer birtakım meşru sebepler* ile haklı gösterilebilir.
 - *örneğin tüketicinin korunması veya çevrenin korunması...

37

Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbir Yasası

Cassis de Dijon Davası (1979) (KIYASEN)

- Bir tacir, Türkiye'de üretilen *Meyveli* likörünü Almanya'ya ithal etmek istiyor olsun.
- Alman makamları, aşağıdaki gerekçe ile ithalat izni vermemiş olsun:
 - (1) Türkiye'de üretilen *Meyveli* likörü, Almanya'da «meyve likörü» adı altında satılmak için yeterli alkol derecesine sahip değildir.
- Not: Alman hukukuna göre bu tür (meyve) likörler(i) asgari %25 alkol oranı içermeli olsun.
- Not: *Meyveli* likörü ise %15 ila 20 arasında değişen alkol oranına sahip olsun.

38

Miktar Kısıtlaması ve Eş Etkili Tedbir Yasası

ABAD'a göre (KIYASEN):

- İlgili Alman kuralı miktar kısıtlamasına eş etkili tedbir sayılacaktır.
 - [Gümrük birliği içi] ticareti ... güçleştirmeye elverişli ... kural
- Almanya, örneğin tüketicinin korunması gibi bir meşru sebebi ileri sürebilecektir.
 - Zira ilgili kural doğrudan ayrımcı *olmayan* türdeki bir eş etkili tedbirdir.
- Orantılılık ilkesi ile uyum var mıdır?
 - Gümrük birliği içi ticareti daha az kısıtlayıcı, ancak meşru sebebi karşılayan bir tedbir mümkün gözükmemektedir: «etiket»
- Sonuç
 - Alman kuralı 1/95 sayılı OKK md. 5'e aykırı olduğundan bir kenara itilecektir.

39

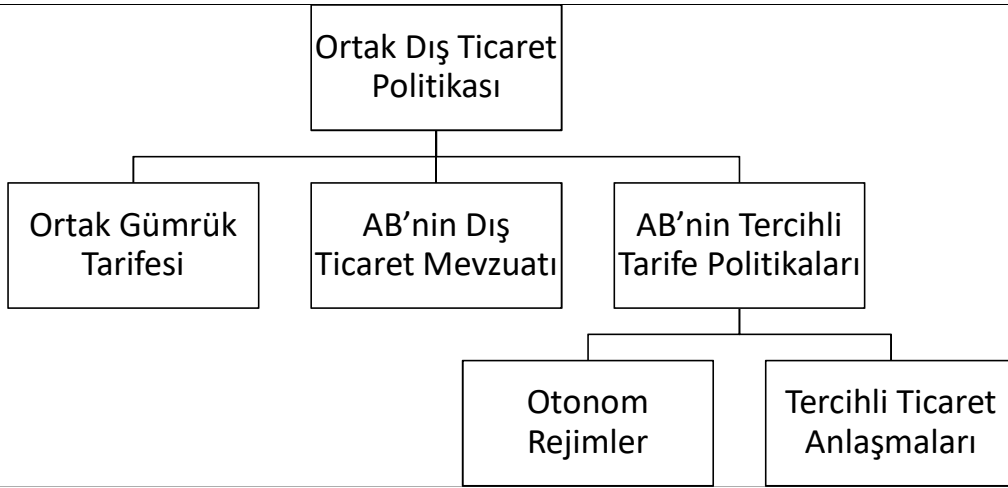
Gümrük Birliği Yükümlülükleri / Sadece Türkiye Üstünde Olan (Asimetrik) Yükümlülükler

Türkiye'nin AB'nin ortak dış ticaret politikasına uyumu

Türkiye'nin AB'nin alakalı mevzuatına uyumu

40

Türkiye'nin AB'nin Ortak Dış Ticaret Politikasına Uyumu

41

Türkiye'nin AB'nin Ortak Gümrük Tarifesine Uyumu

Türkiye'nin AB'nin ortak gümrük tarifesine uyumu

Statik yükümlülük

- 1.1.1996 itibariyle uyum

Dinamik yükümlülük

- 1.1.1996 sonrasındaki değişiklikler ile uyum

42

Türkiye'nin AB'nin Dış Ticaret Mevzuatına Uyumu

Türkiye'nin aşağıdaki AB'nin dış ticaret mevzuatı ile uyumu istenmiştir:

- Gümrük Kuralları
- İhracatta Ortak Kurallar
- İthalatta Ortak Kurallar
- Dampingle ve Sübvansiyonlu İthalata Karşı Koruma
- ...

43

Türkiye'nin AB'nin Dış Ticaret Mevzuatına Uyumu

Türkiye'nin AB'nin Dış Ticaret Mevzuatına Uyumu

Statik yükümlülük

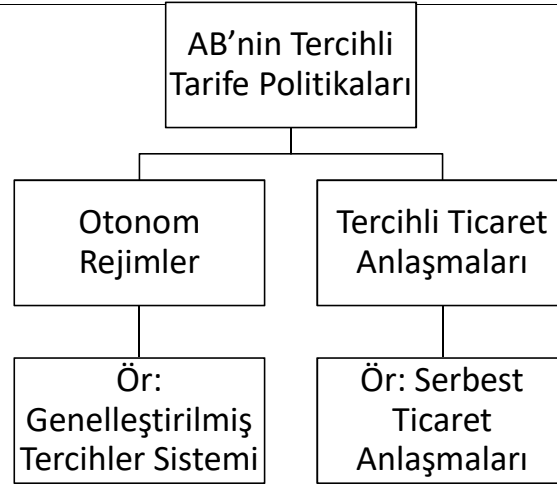
- 1996 itibariyle uyum

Dinamik yükümlülük

- 1996 sonrasındaki uyum:
- Türk hukuku AB'nin dış ticaret mevzuatı ile «mümkün olduğu ölçüde» uyumlu hale getirilir.

44

Türkiye'nin AB'nin Tercihli Tarife Politikalarına Uyumu

45

Türkiye'nin AB'nin Tercihli Tarife Politikalarına Uyumu

Türkiye'nin AB'nin tercihli tarife politikalarına uyumu

Statik yükümlülük

- 2001 itibariyle uyum

Dinamik yükümlülük

- 2001 sonrasındaki değişiklikler ile uyum

46

Türkiye'nin AB'nin Alakalı Mevzuatına Uyumu

Mevzuat Uyumu

Ticarette teknik engellerin kaldırılması ile ilgili AB tasarruflarına uyum

Fikri, sınai ve ticari mülkiyetin korunması ile ilgili AB tasarruflarına uyum

Rekabet ile ilgili AB tasarruflarına uyum

Örneğin, kozmetik ürünleri, inşaat malzemeleri, oyuncaklar ...

47

Türkiye'nin AB'nin Alakalı Mevzuatına Uyumu

Türkiye'nin AB'nin Alakalı Mevzuatına Uyumu

Statik yükümlülük

- 1996 itibariyle uyum

Dinamik yükümlülük

- 1996 sonrasındaki uyum:
- Türk hukuku AB'nin alakalı mevzuatı ile «mümkün olduğu ölçüde» uyumlu hale getirilir.

48

Danışma ve Karar Alma Usulleri

Danışma ve karar alma usulleri «gümrük birliğinin işleyişiyle doğrudan ilgili alanlar»*, ** ile ilgili olarak uygulanır.

- * ticaret politikası ve üçüncü ülkelerle akdedilen ve sanayi mallarını ilgilendiren ticari boyutlu anlaşmalar
- sanayi malları ticaretindeki teknik engellerin kaldırılması ile ilgili mevzuat
- rekabet mevzuatı
- fikri ve sınai mülkiyet mevzuatı
- gümrük mevzuatı
 - ** Ortaklık Konseyi bu listeyi genişletebilir.

49

Danışma ve Karar Alma Usulleri

50

Danışma ve Karar Alma Usulleri: AB Mevzuatı Değişikliği: Mevzuat Önerilirken

Komisyon, yeni bir mevzuat hazırlıyorsa

AB üyesi devlet uzmanlarına danışılırsa gayri resmi olarak Türk uzmanlara da danışılır.

Öneriyi Bakanlar Konseyine iletirken bir örneğini Türkiye'ye gönderir.

Bakanlar Konseyi kararından evvel GBOK'ta danışmalar yürütülebilir. (Ölçüt: gümrük birliğinin düzgün işlemesi)

51

Danışma ve Karar Alma Usulleri: AB Mevzuatı Değişikliği: Mevzuat Kabul Edilince

Komisyon, yeni bir mevzuat kabul edilince

Türkiye'yi GBOK bünyesinde haberdar eder.

Mukabil mevzuatın kabulü, Türkiye için sorun çıkarılırsa GBOK çözüm arar. (Ölçüt: gümrük birliğinin düzgün işlemesi)

52

Danışma ve Karar Alma Usulleri: Türk Mevzuatı Değişikliği: Mevzuat Önerilirken

Türkiye, yeni bir mevzuat hazırlıyorsa

Komisyonun görüşü alınır.

Mevzuat taslağı olgunlaşınca GBOK'ta danışmalar yürütülür.

53

Danışma ve Karar Alma Usulleri: Türk Mevzuatı Değişikliği: Mevzuat Kabul Edilince

Türkiye, yeni bir mevzuat kabul edilince

AB'yi GBOK bünyesinde haberdar eder.

Böyle bir mevzuatın kabulü, gümrük birliğinin düzgün işleyişini engelleyecekse GBOK çözüm arar.

54

Danışma ve Karar Alma Usulleri: Komisyon, Yasama Dışı Tasarruflar ve Türk Uzmanları

Komisyon, yürütmeye ilişkin yetkisini kullanıp bir mevzuat hazırlıyorsa

AB üyesi devlet uzmanlarına nasıl danışılıyorsa Türk uzmanlara da öyle danışılır.

Konu, Bakanlar Konseyi önüne gidiyorsa Komisyon, Türk uzmanlarının görüşünü iletir.

55

Danışma ve Karar Alma Usulleri: Komisyon, Yasama Dışı Tasarruflar ve Türk Uzmanları

Türk uzmanlar, Komisyonun yürütmeye ilişkin yetkisini kullanırken ona yardımcı olan bir dizi teknik komiteye katılır:

Nomenklatür
Komitesi

Gümrük
Kodu
Komitesi

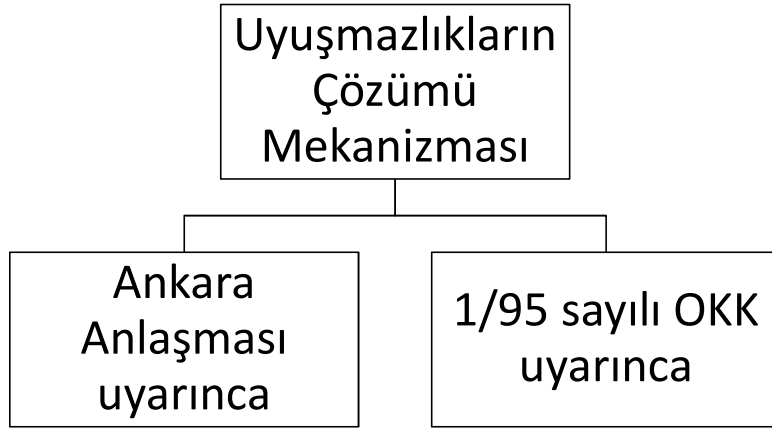
Dış Ticaret
İstatistikleri
Komitesi

Tekstil
Komitesi

+ OKK ile
liste
genişletile-
bilir.

56

Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

57

Ankara Anlaşması uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

58

1/95 OKK uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

1/95 OKK uyarınca UÇM, yalnızca şunlarla ilgilidir:

- Koruyucu önlemler (58(2))
- Korunma tedbirleri (63)
- Dengeleyici tedbirler (64)

59

1/95 OKK uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

İlgili önlemin veya tedbirin «kapsamı» veya «süresi» ihtilafı ise

Uyuşmazlık Ortaklık Konseyi önüne getirilirse

Ortaklık Konseyi 6 ay içinde çözüm getiremezse taraflardan biri tahkime gidebilir.

60

1/95 OKK uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü Mekanizması

Tahkim

3 hakemden oluşur.

Her bir taraf, 30 gün içinde birer hakem belirler.

Bu iki hakem iki ay içinde üçüncü hakemi belirler, aksi taktirde Ortaklık Konseyi önceden belirlenen listeden bu hakemi seçer.

Tahkim Kurulu oyçokluğu ile karar alır.

Bu karar bağlayıcıdır.

61

Türkiye – AB Ticari Çerçevesinin Gözden Geçirilmesi / Usuli Boyut

Ortak Kıdemli Görevliler Çalışma Grubu

• Şubat 2014

Ticari Çerçeveyi iyileştirmeye yönelik uzlaş

• 12 Mayıs 2015

Konsey: Başkaca bir çalışma öngörülmemektedir.

• 26 Haziran 2018

Dünya Bankası Raporu

• 28 Mart 2014

Komisyon: müzakereleri açma tavsiyesi

• 21 Aralık 2016

62

Türkiye – AB Ticari Çerçevesinin Gözden Geçirilmesi / Maddi Boyut

Gümrük Birliğinin *Modernizasyonu*

Ticari Çerçevenin *İyileştirilmesi*

Türkiye'nin AB'nin ortak ticaret politikası (özellikle STA'lar) ile uyumu

Ticaretin yeni *alanları*:
tarım ürünleri, hizmetler ve kamu alımları

Türkiye'nin AB'nin alakalı mevzuatı ile uyumu

Ticaret yönelik yeni ve hatta zorunlu *unsurlar*:

Uyuşmazlık çözüm mekanizması

... ticaret ve sürdürülebilir kalkınma ...

İlgili Maddeler

1/95 OKK md. 4

Topluluk ile Türkiye arasında ithalat ve ihracatta alınan gümrük vergileri ile eş etkili vergi ve resimler bu Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihte tamamen uygulamadan kaldırılır. Topluluk ile Türkiye o tarihten itibaren yeni ithalat ve ihracat vergileri ile eş etkili vergi ve resimleri uygulamaya koymaktan kaçınırlar. Bu hükümler mali nitelikte gümrük vergilerini de kapsar.

1/95 OKK md. 5 ve 6

1/95 OKK md. 5: «Taraflar arasında ithalatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili tedbir yasaklanmıştır.»

1/95 OKK md. 6: «Taraflar arasında ihracatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili tedbir yasaklanmıştır.»

1/95 OKK md. 7

5. ve 6. maddelerin hükümleri, genel ahlak, kamu düzeni veya kamu güvenliği; insanların, hayvanların veya bitkilerin sağlığının ve yaşamının korunması; sanat değeri veya tarihi ya da arkeolojik değer taşıyan ulusal varlıkların veya sınai ya da ticari mülkiyetin korunması gerekçesiyle malların ithalinin, ihracının veya transit geçişinin yasaklanmasını veya kısıtlanmasını engellemez. Ancak bu yasaklar ve kısıtlar Taraflar arasındaki ticarete keyfi bir ayırım aracı veya örtülü bir kısıtlama oluşturamaz.

67

1/95 OKK md. 50(1)

“Taraflardan hiçbiri diğer tarafın ürünlerine benzer ulusal ürünlere doğrudan veya dolaylı olarak uyguladığından daha yüksek herhangi bir iç vergiyi doğrudan veya dolaylı olarak uygulayamaz.

Taraflardan hiçbiri, diğer tarafın ürünlerine, diğer ürünlere dolaylı koruma sağlayacak nitelikte iç vergi uygulayamaz.”

68

1/95 OKK md. 58(2)

...2.Gümrük Birliğinin işleyişıyle doğrudan ilgili bir alandaki mevzuatın uygulanmasındaki farklılıkların, ticaretin yönünün değişmesine, malların serbest dolaşımının aksamasına veya ekonomik sorunlara neden olması veya neden olma tehlikesi taşıması halinde de aynı usul izlenir. ...

1/95 OKK md. 63

Taraflar, Katma Protokolün 60. maddesinde öngörülen korunma önlemleri mekanizmaları ve yöntemlerinin geçerliğini koruduğunu teyid ederler.

1/95 OKK md. 64

1.Taraflardan birinin aldığı bir korunma veya himaye önlemi bu Karardan doğan hak ve yükümlülükler arasında dengesizliğe yol açtığı takdirde, diğer Taraf önlem alan Tarafa karşı dengeleyici önlemler alabilir. Gümrük Birliği'nin işleyişini en az aksatacak önlemlere öncelik tanınır.

2.63. maddede öngörülen usuller uygulanır.

1/95 OKK md. 66

Bu Karar hükümleri; Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmadaki hükümlerle esas itibarıyla aynı oldukları ölçüde, icrası ve gümrük birliğinin kapsadığı ürünlere uygulanmaları bakımından, Avrupa Toplulukları Adalet Divanının konuyla ilgili kararlarına uygun olarak yorumlanır.